BOKOR ZSUZSANNA

Kaszáspókok (Arachnida, Opiliones) a Rakaca – patakvidéken

Összefoglaló

A Rakaca – patak völgyének kezdeti szakaszán a „Szemerei réten" és Szászfa község határában a Janka – patak déli rétjén végeztünk talajfaunisztikai felmérést 1992. évben. A jelen dolgozat a nagy számban jelenlévő, ragadozó csoport: a kaszáspókok előfordulásáról szolgáltat adatokat, mely adatok további évek vizsgálatával kiegészítendők, és természetesen nem jelentenek teljes Opiliones faunalistát. A Rakaca – patak völgyében dolgoztunk nedves kaszálón (Cirsio cani – Festucetum pratense) és egy magassásos foltban (Caricetum elatae). A nedves kaszálón: 9 fajt, a magassásosban 6 fajt találtam. Valamennyi számára a Rakaca – patak völgye új előfordulási helynek számít. A talajlakó közösségek fajösszetétele eddig ismeretlen volt a Rakaca – patak völgyében, különösen elmondható ez a kaszáspókokra. A magyar, pókokkal foglalkozó kutatók: KOLOSVÁRY (1929, 1965), SZALAY (1968), LOKSA (in.: SZINE TÁR 1995) nem kutattak kaszáspókok után ezen a területen, így a talajlakó faunáról nincsenek előzetes irodalmi ismereteink.

Módszer

A kaszáspókok gyűjtése – a többi talajlakóval együtt – etilénglikollal töltött fedett Barber – csapdákkal történt. Ez nemzetközileg elfogadott módszer, quantitativ és qualitativ összehasonlításra ad lehetőséget, amennyiben a csapdák állandó helyen és ott tartósan vannak kihelyezve (SOUTHWOOD 1984). A Barber-csapdák a „Szemerei réten" a nedves kaszálón 2 helyen (nyitott és cserjés alatti), és a sásosban 1 helyen voltak. A Janka-patak déli rétjén 3 mintát vettünk. A mintavételi időpontok: 1992. 40.20-tól 05.19, 06.19, 08.10, 09.02, 11.3-a, a csapdák ürítésével történt.

Eredmények

A két élőhelyen a következő kaszáspók fajokat találtam:

1. Trogulus tricarinatus
2. Nemastoma bimaculatum
3. Astrobunus laevipes
4. Lacinius horridus
5. Lophopilio palpinalis
6. Oligolophus tridens
7. Phalangium opilio
8. Opilio parietinus
9. Rilaena triangularis
10. Zacheus crista

A talált 11 faj természetesen nem fordul elő egyformán minden biotópban. A kaszáspókok érzékenyek a páratartalom-, hőmérséklet-, a fényviszonyok-, nedvességtartalom kölcsönhatásra (KOLOSVÁRY; 1929, MARTENS; 1968.), emiatt jó bioindikátorai ezeknek a tényezőknek. A biotóponkénti fajszám megoszlást oszlopdiagramon tüntettem fel, hogy az arányok megfigyelhetők legyenek a habitatok fajstruktúrája között (1. ábra). Az egyedszám megoszlások az alábbi táblán láthatók.

„Szemerei rét" nedves kaszáló
Opiliones fajok egyedszáma

	4.20-5.19	5.19.-6.19.	6.19.-8.10.	8.10-9.2.	9.2.-11.3.
Trogulus tricarinatus	0	1	0	0	0
Nemastoma bimaculatum	1	0	0	0	0
Astrobunus laevipes	1	0	2	9	28
Lacinius horridus	1	1	1	5	26
Lophopilio palpinalis	0	0	0	2	37
Oligolophus tridens	0	0	0	10	6
Phalangium opilio	0	1	17	27	24
Opilio parietinus	3	0	0	0	0
Rilaena triangularis	0	0	0	0	0
Zacheus crista	0	13	5	0	0

magassásos:

	4.20-5.19.	5.19.-6.19.	6.19.-8.10.	8.10-9.2.	9.2.-11.3.
Astrobunus laevipes0	0	0	7	6	6
Lacinius horridus	0	1	1	2	30
Oligolophus tridens	0	0	0	2	2
Phalangium opilio	0	0	0	16	9
Rilaena triangularis	0	6	0	0	0
Zacheus crista	0	14	0	0	0

Janka-patak déli rétje: nedves kaszáló

	4.20-5.19.	5.19.-6.19.	6.19.-8.10.	8.10-9.2.	9.2.-11.3.
Astrobunus laevipes	3	0	0	0	10
Lophopilio palpinalis	0	0	0	1	1
Oligolophus tridens	0	0	0	7	20
Lacinius horridus	2	0	0	0	48
Phalangium opilio	0	0	0	5	22